

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระทงในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ในปี พ.ศ. 2535

A Study on Broiler Production in Amphur Vihandang Saraburi Province
in 1992

โดย

นายสมพล จุฬาริกุล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2536

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 20, 4/21, 96

(อาจารย์เอนก บุญสิน)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 20, 11/20, 96

(ดร. สมพล เศรษฐบุตร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 20, 1/20, 96

(อาจารย์บรรรินทร์ บุญธรรม)

หัวหน้าภาควิชา

[Signature]

[Signature] 20, 1/24, 96

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

ศ 267 ก

2535

14241

ปัญหาพิเศษ

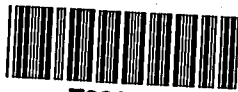
เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระทงในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ในปี พ.ศ. 2535

A Study on Broiler Production in Amphur Vihandang Saraburi Province

in 1992

T096269

โดย

นายสมพล จุฬาริกุล

พ/พ.
ล 264ก
2536

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **96269**
วันเดือนปี - 2 JUN 2000

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ. 2536

ชื่อเรื่อง : การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระตังในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ในปี พ.ศ. 2535

โดย : นายสมพล จุฬาริกุล

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์เอนก บุญยสิน)

..... ๒๐ / ๓๒ / ๓๖

การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระตังในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ เพื่อศึกษาถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร, เพื่อศึกษาถึงสภาพการตลาดของการเลี้ยงไก่กระตังเพื่อการค้าของเกษตรกร และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการผลิตไก่กระตังเพื่อการค้าของเกษตรกร รวบรวมข้อมูลได้ในระหว่างปี พ.ศ. 2535 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อคัดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยคัดเลือก 50 เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6 ตำบล คือจะได้จำนวนตัวอย่าง 3 ตำบล ดังนี้ ตำบลวิหารแดง, ตำบลหนองหมู และตำบลคลองเรือ และทำการคัดเลือกตัวอย่างประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (จับฉลาก) เป็นจำนวน 75 ราย โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล หลังจากนั้นนำทั้ง 2 วิธีไปวิเคราะห์ผลการศึกษา ซึ่งได้ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 40.55 ปี โดยอยู่ในช่วงอายุ 34-40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่งงานแล้ว มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.60 คน เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมมีอาชีพหลักในการปลูกพืช อาชีพรองเลี้ยงสัตว์ มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง พื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงไก่กระตังเฉลี่ย 3.85 ไร่ ใช้เงินกนทั้งของตนเองและกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ

สภาพการผลิตและการตลาดไก่กระทง เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่แบบรับจ้างเลี้ยง มีจำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 1.93 โรงเรือนต่อฟาร์ม ขนาดพื้นที่ของโรงเรือนเฉลี่ย 490.27 ตารางเมตร ให้แรงงานในครอบครัวในการเลี้ยง ใช้อาหารสำเร็จรูปทั้งหมด มีจำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงวันแรกเฉลี่ย 3865.33 ตัวต่อโรงเรือน ระยะเวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 47.97 วัน โดยมีผู้มารับซื้อถึงหน้าฟาร์ม ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 17.57 บาท

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่กระทงเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านอาหารมีคุณภาพต่ำ ขาดความรู้ในการใช้ยา แรงงานขาดทักษะ โรงเรือนมีอุณหภูมิสูง ขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยง เกิดปัญหาเรื่องโรคหวัดเรื้อรัง และโรคกัมโบโร และด้านราคาจำหน่ายไม่คงที่ ถูกเอาเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงและพ่อค้าที่มารับซื้อ

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ เพราะได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านด้วยกัน ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์เอนก บุญสิน ประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่ให้คำแนะนำในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร และอาจารย์บริรักษ์ บุญธรรม กรรมการปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาตรวจทานปัญหาพิเศษของข้าพเจ้าให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณเกษตรกรที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ และสุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือข้าพเจ้าในทุก ๆ ครั้งจนปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

นายสมพล จุฬาริกุล

เมษายน 2536

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	8
การวิเคราะห์ข้อมูล	10
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	12
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไก่กระทง	18
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระทง	24
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	30
ข้อเสนอแนะ	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	33
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	35
ภาคผนวก ข. แบบสัมภาษณ์	51

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	15
2 แสดงสภาพการผลิตและการตลาดไก่กระທ	20
3 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระທ	27
4 จำนวนประชากรในอำเภอวิหารแดงแยกตามตำบล	40
5 พื้นที่การเกษตรจำแนกตามตำบล	46
6 กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินแยกตามรายตำบล	46

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ขอบเขตอำเภอวิหารแดง	36
2 เส้นทางคมนาคมของอำเภอวิหารแดง	37

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

ในปัจจุบันนี้ การเลี้ยงไก่ของเกษตรกร มุ่งที่จะเลี้ยงเป็นการค้า และยังสามารถพัฒนาการขยายตัวไปได้อย่างรวดเร็วอีกด้วย ไก่กระทงเป็นไก่เนื้อที่ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการสูง จึงเป็นเหตุให้อาชีพการเลี้ยงไก่กระทงขยายตัวและเจริญเติบโตเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีเกษตรกรรายใหม่ที่เริ่มต้นเลี้ยง รวมทั้งเกษตรกรรายเก่าที่เพิ่มจำนวนการผลิตขึ้นอีก โดยมีแหล่งที่เลี้ยงไก่กระทงอยู่ในแถบชานเมืองกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดสระบุรี ราชบุรี นครปฐม อสุทธยา ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ชลบุรี เป็นต้น สาเหตุที่มีการเลี้ยงไก่กระทงในแถบจังหวัดใกล้เคียงจังหวัดกรุงเทพมหานคร ก็เพื่อความสะดวกของตลาดรับซื้อ การขนส่งสามารถทำได้สะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยแหล่งรับซื้อจะอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ และแพร่กระจายไปตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ เช่น โรงเชือดฆ่าและของบริษัต่าง ๆ เช่น โรงเชือดที่จังหวัดสระบุรี เพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกรได้อีกอาชีพหนึ่ง ทั้งยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญในการส่งออกต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ไก่สดแช่แข็ง ในรูปของการแปรรูปเช่น ไข่กรอก ลูกชิ้น เป็นจุดกำเนิดของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมผลิตยา วัคซีนป้องกันโรค อาหารสัตว์สำเร็จรูป อุปกรณ์ในการเลี้ยง อุตสาหกรรมห้องเย็น อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูปที่ทำจากไก่สด ทั้งยังก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเพื่อลดปัญหาของสังคมอีกด้วย

อย่างไรก็ตามในการผลิตไก่กระทงในประเทศไทย ยังคงประสบปัญหาในด้านการผลิต เช่น ปัญหาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น อาหารสัตว์ ที่ดิน แรงงาน การจัดการ ปัญหาเรื่องโรคระบาด สภาพการเลี้ยงไก่ที่ไม่ถูกวิธีของเกษตรกร และปัญหาทางด้านการตลาด ในเรื่องของราคาขายผลผลิตของเกษตรกรที่ไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีการแก้ไขให้หมดไปหรือจะต้องลดลงไป จึงจำเป็นต้องให้หลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้เองจึงต้องมีการศึกษาวิจัยถึงข้อมูลเบื้องต้นเหล่านั้นก่อน เพื่อที่จะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษานี้ไปประกอบการกำหนดแผนงานและนโยบาย เพื่อที่จะ

แก้ปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ และผลการศึกษายังสามารถประกอบในการตัดสินใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังเพื่อการค้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังในเขตพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการตลาดของการเลี้ยงไก่กระตังเพื่อการค้าของเกษตรกร
3. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการผลิตไก่กระตังเพื่อการค้าของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังและสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปได้
2. สามารถใช้ข้อมูลการศึกษารั้งนี้ประกอบการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่กระตังและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการผลิตไก่กระตังเพื่อการค้า สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบในการกำหนดแผนงานการพัฒนา และแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจเกี่ยวข้องกับสภาพการเลี้ยงไก่กระตังของเกษตรกรในอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี เฉพาะในปี พ.ศ. 2535 โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกตำบลที่จะทำการสำรวจจากจำนวนตำบลทั้งหมดของอำเภอวิหารแดงซึ่งมี 6 ตำบล โดยเลือกมาจำนวน 3 ตำบลคือ ตำบลวิหารแดง ตำบลคลองเรือ และตำบลหนองหมู จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างเลือกเกษตรกรจาก 3 ตำบลดังกล่าว โดยการจับฉลากจากรายชื่อเกษตรกร

นิยามศัพท์

ไถ่กระถาง หมายถึง ไถ่ที่มีอายุระหว่าง 5-8 สัปดาห์ เลี้ยงเพื่อบริโภคภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเลี้ยงไถ่กระถางในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ผลผลิต หมายถึง จำนวนไถ่กระถางที่เลี้ยงและขายได้ทั้งหมด

การเลี้ยงแบบอิสระ หมายถึง การเลี้ยงไถ่กระถางประเภทนี้ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีความชำนาญและประสบการณ์ในการเลี้ยงไถ่เป็นอย่างดี มีอิสระในการซื้อปัจจัยการผลิตและการขายผลผลิต

การเลี้ยงแบบประกันราคา หมายถึง การเลี้ยงไถ่กระถางประเภทนี้ผู้เลี้ยงจะต้องทำสัญญากับทางบริษัทไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับราคาซื้อขาย และจำนวนไถ่เนื้อ โดยที่เกษตรกรมีข้อผูกพันที่จะต้องซื้อลูกไก่ อาหารสัตว์ และยารักษาสัตว์จากบริษัทผู้ทำการประกันราคาเท่านั้น และขายผลผลิตตามราคาที่ประกันกับทางบริษัท

การเลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยง หมายถึง การเลี้ยงไถ่กระถางประเภทนี้ผู้เลี้ยงจะต้องรับผิดชอบถาวรวัตถุ ตลอดจนค่าน้ำ ไฟ ดอกเบี้ย ค่าแรงงาน ส่วนอาหารสัตว์ ลูกไก่ และยาสัตว์ ผู้ว่าจ้างจะลงทุนให้ ผลตอบแทนของผู้รับจ้างเลี้ยงขึ้นอยู่กับจำนวนไถ่ที่รอดตายและน้ำหนักโดยเฉลี่ยของไถ่กระถาง

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร

ม.ร.ว. ชวนิศนดากร วรารมณและคณะ (2528:212) กล่าวว่า ไก่กระทง (broiler) นั้นเพิ่งเป็นที่นิยมกันตั้งแต่ พ.ศ. 2506 มานี้เอง ไก่กระทงเป็นไก่ที่เลี้ยงไม่เกิน 8 สัปดาห์ และมีน้ำหนักประมาณ 2.0 กิโลกรัม ไก่กระทงมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อสูง เนื้อนุ่มไม่เหนียว ในปัจจุบันการเลี้ยงไก่กระทงได้กลายเป็นอุตสาหกรรมผลิตเนื้อสัตว์ที่สำคัญยิ่งในแทบทุกประเทศ มีการจัดระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพยิ่งใหญ่มากว่าการผลิตอาหารแทบทุกชนิด จำนวนไก่ที่เลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทันกับความต้องการอาหารของประชากรโลก ระบบการผลิตของไก่กระทงแบ่งออกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายเลี้ยงและผสมพันธุ์ไก่ เพื่อผลิตลูกไก่โดยจะรวมโรงฟักไข่เข้าไปด้วย และฝ่ายเลี้ยงจะผลิตไก่กระทงส่งเข้าตลาด

สวิตซ์ เทียร์ทอง (2530:13) อธิบายของภูมิอากาศต่อสัตว์ ความร้อนของอากาศเป็นอุปสรรคต่อการเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะในประเทศไทยมีอากาศร้อนและชื้นสูง ในบางฤดูอุณหภูมิของอากาศสูงถึง 98 องศาฟาเรนไฮด์ และความชื้นสูงถึง 85 % ซึ่งจะทำให้สัตว์ไม่สบาย อธิบายจากภูมิอากาศที่มีต่อสัตว์เลี้ยงดังนี้

1. อธิบายของอุณหภูมิสูง จะทำให้ไก่กินอาหารน้อยลง เนื่องจากความร้อน ทำให้ลดความอยากกินอาหาร ทำให้อัตราการเจริญเติบโตลดลง กล่าวกันว่าอุณหภูมิ 55 องศาฟาเรนไฮด์ไก่จะอยู่อย่างสบายที่สุด

2. อธิบายความชื้นสูง ทำให้สัตว์ระบาศความร้อนได้ลำบาก

3. อธิบายของช่วงแสง ในประเทศร้อนทั้งหลายสัตว์ที่เลี้ยงในเขตนี้มักไม่ได้รับความกระทบกระเทือนจากช่วงแสงเช่นเดียวกับในประเทศหนาว เพราะในเขตร้อนมีความยาวของแสงค่อนข้างคงที่

อุดมศักดิ์ ทั้งทอง (2533:4) กล่าวว่า การที่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ประสบปัญหาทางด้านเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ และป้องกันการระบาดของโรค โดยรัฐบาลได้ดำเนินการผลิตชีวภัณฑ์สำหรับใช้ป้องกันโรคระบาดสัตว์โดยให้มีชีวภัณฑ์ในปริมาณที่เพียงพอกับความความต้องการ โดยกองผลิตชีวภัณฑ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคคหิวาต์ เป็ด-ไก่ ได้ 12,075,000 โด๊ส นิวคาสเซิล (รวม 2 สะเตรน) 45,810,000 โด๊ส ฝีดาษไก่ 7,371,000 โด๊ส ในปี 2533 เพื่อให้เกิดผลดีแก่เกษตรกรเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคระบาด

สุวรรณ เกษตรสุวรรณ (2519:72) กล่าวว่า อาหารไก่กระตังต้องเป็นอาหารที่มีโปรตีนสูง ช่วยให้ไก่โตเร็ว ขนงอกเร็ว ราคาถูกควรเป็นอาหารที่ใช้เครื่องผสมมาจากโรงงาน เพราะประหยัดเวลากว่าจะหาวัตถุดิบต่าง ๆ มาผสมเอง

การให้อาหารไก่กระตังตามอายุดังนี้

อายุ 1-3 วันแรกหรือ 10-14 วัน ใช้อาหารฟรีสตาร์เตอร์ดีคือ อาหารลูกไก่อ่อนนั่นเอง แต่ผสมยาปฏิชีวนะลงไปอีก 10 กรัมต่ออาหาร 1 กิโลกรัม หรือ 4-5 เท่าของอัตราปกติ มีโปรตีน 23.24 %

หลัง 3 วันหรือ 15 วันถึง 6 สัปดาห์ ใช้อาหารสตาร์เตอร์

หลัง 5-6 สัปดาห์ ใช้อาหารพลังงานสูงขึ้น มีกรวดหรือเปลือกหอยผสมลงไป ในอาหารสัก 1 %

ดวงวรรณ ศรีพงษ์ (2525) กล่าวว่า อาหารที่ให้ต้องมีคุณค่าตามความต้องการของสัตว์และอายุการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต โดยต้นทุนต่ำที่สุด ดังนั้นจึงมีการพูดถึงกรดอะมิโนและพลังงานมาทดแทนการคำนวณสูตรอาหารเดิมซึ่งแพงตั้งแต่แหล่งโปรตีน ถ้าอาหารมีคุณค่าไม่เหมาะสมกับความต้องการของสัตว์ ก็อาจเกิดโทษกับสัตว์ได้ ไม่ว่าจะคุณค่าทางอาหารนั้นจะมีมากน้อยเพียงไร สูตรอาหารส่วนใหญ่เรามักจะตั้งค่านึงถึง โปรตีน พลังงาน ไวตามิน แร่ธาตุให้พอเหมาะสมสุดแล้วจึงใช้เลี้ยงไก่ แต่ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่เหมาะสมจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

เช่น

1. น้ำ เมื่อขาดน้ำจะทำให้ไก่อักระแกรน ตายในช่วงระยะเวลาอันสั้น
2. โปรตีน ถ้าไก่อขาดอัตราการเจริญเติบโตจะลดลงตามส่วนที่ขาดโปรตีน น้ำหนักลด ผลผลิตต่าง ๆ ลดลง ผอมซุบ ผลิตขน จิกขนกันเอง ถ้าได้รับโปรตีนมากเกินไปจากปกติก็จะมีอาการคล้ายกัน คือ อัตราเติบโตลดลง ไขมันถูกทำลาย และมีกรดยูริกเพิ่มในเลือดสูงกว่าปกติ ทำให้ไก่เครียด ทำให้เกิดโรคเก๊าท์ โดยกรดยูริกสะสมตามข้อต่าง ๆ ขอบวม แก้ไขโดยใช้วิตามินเอเพิ่มในอาหาร
3. พลังงาน ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต เมื่ออาหารได้รับพลังงานสูงกว่าปกติ จะมีการสะสมไขมันในกล้ามเนื้อมากขึ้น แต่น้ำหนักกลับลดลง
4. แร่ธาตุ ก็มีผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์ เช่น แคลเซียม ถ้าขาดไก่อจะกระดูกเปราะ ฟอสฟอรัส เมื่อขาดไก่อเพลีย กินอาหารลดลง
5. ไวตามิน ร่างกายต้องการปริมาณน้อย แต่ขาดก็เกิดโทษ ไกอ่ไม่สามารถสังเคราะห์ไวตามินได้ต่างจากพืช ยกเว้นการสร้างไวตามินบี 12 ในโค ไวตามินแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ พวกละลายในไขมัน คือไวตามิน เอ, ดี, อี, เค และพวกที่ละลายในน้ำ ได้แก่ ไวตามิน บี 1, บี 12, ซี, ไนอาซิน

เกรียงศักดิ์ พูนสุข (2535:43) กล่าวว่า ปัญหาของโรคที่ระบาดทั่วไปในกลุ่มไก่อายุน้อยในปัจจุบันนี้ สรุปได้ว่ามีสาเหตุมาจากการติดเชื้อไวรัสกลุ่มที่ก่อให้เกิดการก่อกัมมิคุ้มกันโรค วิธีป้องกันโรคที่นับว่าจะถือว่ามีความสำเร็จที่สุดนั้น ในไก่พ่อแม่พันธุ์และลูกไก่นั้นจะต้องเป็นลูกไก่ที่พ่อแม่พันธุ์ได้รับวัคซีนคุ้มโรค ดังนั้นวิธีนี้จะต้องขึ้นอยู่กับทางบริษัทที่ผลิตลูกไก่อว่าจะสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับไก่และลูกไก่นั้นได้เพียงไร

วิวิธน์ สงกรานต์ (2535:21) ได้ศึกษาว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของไก่ มีดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวไก่เอง ไก่จะกินอาหารจนกระทั่งร่างกายของมันได้รับพลังงานเพียงพอ ไก่แต่ละตัวมีระบบกลไกการทำงานปกติภายในตัวไก่ ทำให้ไก่กินจนกระทั่งถึงระดับพลังงานที่ต้องการ

2. ปัจจัยแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทั้งหลายซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของไก่ ดังต่อไปนี้ วิธีการเลี้ยงของผู้เลี้ยง, อุณหภูมิ, การเจ็บป่วยและปรสิต, จำนวนไก่และสภาวะที่อยู่, เทคนิคการให้อาหาร

พบว่าปริมาณการกินอาหารของไก่สามารถตัดสินจากปัจจัยทั้งหลาย ดังนั้นเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ควรให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดต่อบัญชีดังกล่าวมานี้ ซึ่งทำให้สามารถเพิ่มผลผลิตและควบคุมปริมาณการกินอาหารของไก่ได้

บทที่ 3
วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

1.1 สุ่มเลือกตำบลที่จะทำการศึกษาจากตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีจำนวนตำบลทั้งหมด 6 ตำบล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มาเพียง 50 เปอร์เซ็นต์ คือ 3 ตำบลดังนี้ ตำบลวิหารแดง ตำบลหนองหมู ตำบลคลองเรือ เนื่องจากทั้ง 3 ตำบลนี้มีเกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่กระทงจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่สะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 สุ่มเลือกประชากรที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทง ซึ่งมีพื้นที่เลี้ยงไก่กระทงอยู่ในตำบลวิหารแดง ตำบลหนองหมู และตำบลคลองเรือ โดยมีประชากรทั้งหมด 25 คน, 28 คน, 40 คน ตามลำดับ รวมทั้งหมด 93 ราย ในการศึกษาคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรที่เหมาะสมโดยใช้สูตรการศึกษาคำนวณดังนี้

การศึกษาคำนวณทางสถิติหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$\text{จากสูตร} \quad \frac{93}{1+93(.05)^2} = 75 \text{ ราย}$$

เพราะฉะนั้นจะได้ตัวอย่างของประชากรทั้ง 3 ตำบลเป็นจำนวน 75 ราย

ต่อจากนั้นแต่ละกลุ่มหรือแต่ละตำบลจะทำการแบ่งโดยใช้สูตรการศึกษาคำนวณดังนี้

ในตำบลวิหารแดง มีจำนวนประชากร 25 คน

การคิดคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากรในแต่ละตำบล

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

$$\text{จากสูตร } \frac{75 \times 25}{93} = 20 \text{ ราย}$$

เพราะฉะนั้นตัวอย่างประชากรตำบลวิหารแดงที่จะทำการเก็บข้อมูล มีจำนวน 20

ราย

ในตำบลหนองหมุ มีจำนวนประชากร 28 คน

การคิดคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากรในแต่ละตำบล

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

$$\text{จากสูตร } \frac{75 \times 28}{93} = 23 \text{ ราย}$$

เพราะฉะนั้นตัวอย่างประชากรตำบลหนองหมุที่จะทำการเก็บข้อมูล มีจำนวน 23 ราย

ในตำบลคลองเรือ มีจำนวนประชากร 40 คน

การคิดคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากรในแต่ละตำบล

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

$$\text{จากสูตร } \frac{75 \times 40}{93} = 32 \text{ ราย}$$

เพราะฉะนั้นตัวอย่างของประชากรตำบลคลองเรือที่จะทำการเก็บข้อมูล มีจำนวน 32 ราย

เมื่อได้จำนวนประชากรแต่ละตำบลเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยการจับฉลากรายชื่อของเกษตรกรทั้ง 3 ตำบล และนำทั้ง 2 วิธีดังกล่าวมาประกอบกันทำการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมจำนวนเกษตรกรที่จะทำการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 75 ราย โดยแบ่งออกเป็นตำบลวิหารแดง 20 ราย ตำบลหนองหมู 23 ราย และตำบลคลองเรือ 32 ราย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากเป็นข้อมูลจากการสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิจะใช้ค่าสถิติดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร ค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษา

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{สูตร ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์

$\sum_{i=1}^n X_i$ = ผลรวมของเกษตรกรที่ $i = 1, 2, 3, \dots, N$

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมด

2.3 การคิดคำนวณทางสถิติหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะเป็น

2.4 การคิดคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากรใน

แต่ละตำบล

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม (ตำบล)

n_1 = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาสภาพการผลิตไก่กระตังในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ. 2535 จำนวน 75 ราย ทำให้ทราบถึงความเป็นอยู่ สภาพการผลิต และปัญหาต่าง ๆ ในการผลิตไก่กระตังของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าว ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นข้อมูลที่แสดงถึง อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาของเกษตรกร อาชีพหลัก อาชีพรอง ขนาดและกรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์ แหล่งเงินทุนในการเลี้ยงไก่กระตัง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

อายุ

โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรมีอายุประมาณ 40.55 ปี มีอายุสูงสุด 62 ปี อายุต่ำสุด 27 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 34-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีอายุอยู่ในช่วง 27-33 ปี และ 41-47 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.33 เท่ากัน (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาคือเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.67 (ตารางที่ 1)

สถานภาพการสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 94.67 รองลงมาคือ

เกษตรกรที่เป็นหม้ายและแต่งงานแล้วแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 4.00 และ 1.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัว 4.60 คน มีจำนวนสมาชิกสูงสุด 11 คน ต่ำสุด 2 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวจำนวน 2-4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.67 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวจำนวน 5-7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 8-11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.66 (ตารางที่ 1)

ภูมิลำเนาของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิมคิดเป็นร้อยละ 97.33 และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 2.67 เท่านั้นที่ย้ายมาจากภูมิลำเนาอื่น (ตารางที่ 1)

อาชีพหลัก

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 45.33 มีอาชีพหลักคือปลูกพืช รองลงมาคือเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 26.67 (ตารางที่ 1)

อาชีพรอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 มีอาชีพรองคือเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 10.67 และยังมีเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ม่อาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 2.67 (ตารางที่ 1)

การครอบครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 98.67 รองลงมาคือเกษตรกรที่เช่าที่ดินของผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 1.33 (ตารางที่ 1)

ขนาดของที่ดิน

โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรมีที่ดิน 3.85 ไร่ เกษตรกรที่มีที่ดินสูงสุด 25 ไร่ มีที่ดินต่ำสุด 1 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดของที่ดินจำนวน 1-5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีที่ดินจำนวน 6-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.33 (ตารางที่ 1)

แหล่งเงินทุน

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนทั้งจากทุนของตนเองและกู้จากแหล่งเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 77.33 และมีเกษตรกรบางรายที่ใช้เงินทุนของตนเองเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 22.67 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
<u>อายุ</u>		
27-33 ปี	16	21.33
34-40 ปี	27	36.00
41-47 ปี	16	21.33
48-54 ปี	10	13.34
55-62 ปี	6	8.00
อายุสูงสุด 62 ปี		
อายุต่ำสุด 27 ปี		
อายุเฉลี่ย 40.55 ปี		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ประถมศึกษา	55	73.34
มัธยมศึกษา	14	18.67
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	1	1.33
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	1	1.33
ปริญญาตรี	4	5.33
<u>สถานภาพการสมรส</u>		
แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน	71	94.67
หม้าย	3	4.00
แต่งงานแล้วแยกกันอยู่	1	1.33

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=75)	
<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว</u>		
2- 4 คน	38	50.67
5- 7 คน	35	46.67
8-11 คน	2	2.66
จำนวนสมาชิกสูงสุด	11 คน	
จำนวนสมาชิกต่ำสุด	2 คน	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	4.60 คน	
<u>ภูมิลำเนาของเกษตรกร</u>		
อยู่ในพื้นที่ดั้งเดิม	73	97.33
ย้ายมาจากที่อื่น	2	2.67
<u>อาชีพหลัก</u>		
เลี้ยงสัตว์	20	26.67
ปลูกพืช	34	45.33
รับราชการ	8	10.67
ค้าขาย	8	10.67
รับจ้าง	5	6.66
<u>อาชีพรอง</u>		
เลี้ยงสัตว์	55	73.33
ปลูกพืช	8	10.67
ค้าขาย	1	1.33

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
รับจ้าง	5	6.67
เลี้ยงสัตว์และปลูกพืช	3	4.00
ปลูกพืชและรับจ้าง	1	1.33
ไม่มีอาชีพรอง	2	2.67
<u>การครอบครองที่ดิน</u>		
กรรมสิทธิ์ของตนเอง	74	98.67
เช่าที่ดินของผู้อื่น	1	1.33
<u>ขนาดของที่ดิน</u>		
1- 5 ไร่	65	86.67
6-10 ไร่	4	5.33
11-15ไร่	3	4.00
16-20ไร่	1	1.33
21-25ไร่	2	2.67
ขนาดของที่ดินสูงสุด	25	ไร่
ขนาดของที่ดินต่ำสุด	1	ไร่
ขนาดของที่ดินเฉลี่ย	3.85	ไร่
<u>แหล่งเงินทุน</u>		
เงินทุนตนเอง	17	22.67
ทั้งเงินทุนตนเองและกู้จากแหล่งเงินทุน	58	77.33

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไก่กระทง

ประเภทของการเลี้ยงไก่กระทง

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 76.00 เลี้ยงไก่กระทงแบบรับจ้างเลี้ยง อีกร้อยละ 22.67 เลี้ยงไก่กระทงแบบประกันราคา และที่เหลืออีกร้อยละ 1.33 เท่านั้นที่เลี้ยงไก่กระทงแบบประกันราคาและอิสระประกอบกัน (ตารางที่ 2)

จำนวนโรงเรือน

โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีโรงเรือน 1.93 โรงเรือน เกษตรกรที่มีจำนวนโรงเรือนสูงที่สุด 12 โรงเรือน มีโรงเรือนต่ำสุด 1 โรงเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีโรงเรือนจำนวน 1 โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีโรงเรือนจำนวน 2 โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.34 (ตารางที่ 2)

ขนาดของพื้นที่ต่อ 1 โรงเรือน

โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ต่อ 1 โรงเรือน 490.27 ตารางเมตร มีพื้นที่สูงสุด 700 ตารางเมตร ต่ำสุด 280 ตารางเมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 24.00 มีขนาดพื้นที่ 364-447 และ 448-531 ตารางเมตรต่อ 1 โรงเรือนเท่ากัน (ตารางที่ 2)

ประเภทของแรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 82.67 ใช้แรงงานในครอบครัวในการเลี้ยงไก่กระทง และที่เหลืออีกร้อยละ 17.33 ใช้แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้างรวมกันในการเลี้ยงไก่กระทง (ตารางที่ 2)

จำนวนแรงงานจ้าง

จากการเก็บข้อมูลมีเกษตรกรเพียง 13 รายเท่านั้นที่มีการจ้างแรงงานในการเลี้ยงไก่กระตัง โดยเฉลี่ยเกษตรกรจ้างแรงงาน 2.31 คน มีจำนวนแรงงานที่จ้างสูงสุด 8 คน ต่ำสุด 1 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.31 มีการจ้างแรงงานจำนวน 1-4 คน รองลงมาคือเกษตรกรที่จ้างแรงงานจำนวน 5-8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 (ตารางที่ 2)

แหล่งซื้อลูกไก่

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 32.00 ซื้อลูกไก่จากบริษัท ซี.พี. จำกัด รองลงมาคือเกษตรกรที่ซื้อลูกไก่จาก บริษัท เซนทาโก จำกัด คิดเป็นร้อยละ 28.00 (ตารางที่ 2)

ประเภทของอาหารไก่กระตัง

เกษตรกรทั้งหมดใช้อาหารสำเร็จรูปอัดเม็ดในการเลี้ยงไก่กระตัง (ตารางที่ 2)

จำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรก

โดยเฉลี่ยจำนวนลูกไก่ที่เกษตรกรนำเข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรก 3865.33 ตัว จำนวนสูงสุด 5600 ตัว จำนวนต่ำสุด 2500 ตัว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 29.33 มีจำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรกจำนวน 4,980-5,600 ตัว รองลงมาคือ 3,120-3,739 ตัว คิดเป็นร้อยละ 25.33 (ตารางที่ 2)

ระยะเวลาในการเลี้ยง

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 34.67 ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่กระตัง 48 วัน รองลงมาใช้เวลาเลี้ยง 49 วัน คิดเป็นร้อยละ 24.00 (ตารางที่ 2)

การขนส่ง

เกษตรกรทั้งหมดไม่ต้องขนส่งไถ่กระถางเอง เพราะจะมีผู้มารับซื้อถึงฟาร์ม (ตารางที่ 2)

ราคาไถ่กระถาง

โดยเฉลี่ยเกษตรกรจำหน่ายไถ่กระถางในราคาภิโลกรัมย์ละ 17.57 บาท เกษตรกรจำหน่ายได้ในราคาสูงสุดภิโลกรัมย์ละ 23 บาท ราคาต่ำสุดภิโลกรัมย์ละ 15 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ขายไถ่กระถางในราคาภิโลกรัมย์ละ 15-17 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.34 รองลงมาคือราคาภิโลกรัมย์ละ 18-20 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.33 ที่เหลืออีกร้อยละ 1.33 ขายในราคาภิโลกรัมย์ละ 21-23 บาท (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงสภาพการผลิตและการตลาดไถ่กระถาง

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
<u>ประเภทของการเลี้ยงไถ่กระถาง</u>		
รับจ้างเลี้ยง	57	76.00
ประกันราคา	17	22.67
ประกันราคาและเลี้ยงอิสระ	1	1.33

ตารางที่ 2 (ต่อ)

=====

รายการ

จำนวน

ร้อยละ

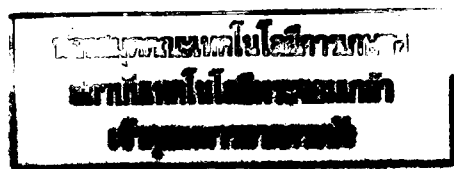
(N=75)

จำนวนโรงเรือน

1 โรงเรือน	33	44.00
2 โรงเรือน	28	37.34
3 โรงเรือน	9	12.00
4 โรงเรือน	3	4.00
5 โรงเรือน	1	1.33
6 โรงเรือนขึ้นไป	1	1.33
จำนวนโรงเรือนสูงสุด	12	โรงเรือน
จำนวนโรงเรือนต่ำสุด	1	โรงเรือน
จำนวนโรงเรือนเฉลี่ย	1.93	โรงเรือน

ขนาดของพื้นที่ต่อ 1 โรงเรือน

280-363 ตารางเมตร	14	18.67
364-447 ตารางเมตร	18	24.00
448-531 ตารางเมตร	18	24.00
532-615 ตารางเมตร	13	17.33
616-700 ตารางเมตร	12	16.00
ขนาดของพื้นที่สูงสุด	700	ตารางเมตร
ขนาดของพื้นที่ต่ำสุด	280	ตารางเมตร
ขนาดของพื้นที่เฉลี่ย	490.27	ตารางเมตร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
<u>ประเภทของแรงงาน</u>		
แรงงานในครอบครัว	62	82.67
แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้าง	13	17.33
<u>จำนวนแรงงานจ้าง (n=13)</u>		
1-4 คน	12	92.31
5-8 คน	1	7.69
จำนวนแรงงานจ้างสูงสุด	8 คน	
จำนวนแรงงานจ้างต่ำสุด	1 คน	
จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย	2.31 คน	
<u>แหล่งข้อมูลไก่</u>		
บ. ซี.พี. จำกัด	24	32.00
บ. เซนทาโก จำกัด	21	28.00
บ. แหลมทองสหการ จำกัด	11	14.67
บ. ลิพัฒนา จำกัด	7	9.34
บ. ที.เจ.ฟู้ดส์ จำกัด	6	8.00
บ. ชัลวาเลย์ จำกัด	4	5.33
บ. กรุงไทย จำกัด	1	1.33
ข้อมูลจากหลายบริษัทรวมกัน	1	1.33
<u>ประเภทของอาหาร</u>		
อาหารสำเร็จรูปอัดเม็ด	75	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
<u>จำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรก</u>		
2,500-3,119 ตัวต่อโรงเรือน	18	24.00
3,120-3,739 ตัวต่อโรงเรือน	19	25.33
3,740-4,359 ตัวต่อโรงเรือน	11	14.67
4,360-4,979 ตัวต่อโรงเรือน	5	6.67
4,980-5,600 ตัวต่อโรงเรือน	22	29.33
จำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรกสูงสุด	5,600	ตัวต่อโรงเรือน
จำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรกต่ำสุด	2,500	ตัวต่อโรงเรือน
จำนวนลูกไก่ที่เข้าเลี้ยงในโรงเรือนวันแรกเฉลี่ย	3,865.33	ตัวต่อโรงเรือน
<u>ระยะเวลาในการเลี้ยง</u>		
45 วัน	1	1.33
46 วัน	8	10.67
47 วัน	15	20.00
48 วัน	26	34.67
49 วัน	18	24.00
50 วัน	7	9.33
ระยะเวลาสูงสุด	50	วัน
ระยะเวลาต่ำสุด	45	วัน
ระยะเวลาเฉลี่ย	47.97	วัน
<u>การขนส่ง</u>		
ผู้ซื้อรับซื้อถึงฟาร์ม	75	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75)	ร้อยละ
<u>ราคาไก่กระทง</u>		
กิโลกรัมละ 15-17 บาท	46	61.34
กิโลกรัมละ 18-20 บาท	28	37.33
กิโลกรัมละ 21-23 บาท	1	1.33
ราคาไก่กระทงสูงสุด กิโลกรัมละ 23 บาท		
ราคาไก่กระทงต่ำสุด กิโลกรัมละ 15 บาท		
ราคาไก่กระทงเฉลี่ย กิโลกรัมละ 17.57 บาท		

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระทง

ปัญหาเกี่ยวกับอาหาร

อาหารสำเร็จรูปราคาแพง เกษตรกรร้อยละ 14.66 ประสบปัญหาอาหารสำเร็จรูปราคาแพง (ตารางที่ 3)

วัตถุดิบขาดแคลน เกษตรกรร้อยละ 6.67 ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ (ตารางที่ 3)

อาหารคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาอาหารคุณภาพต่ำ คิดเป็นร้อยละ 80.00 (ตารางที่ 3)

ปัญหาเกี่ยวกับสาขาวิชาโรคไก่อกระตง

ขามีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 74.67 มีปัญหาเรื่องขามีคุณภาพต่ำ (ตารางที่ 3)

ขามีราคาแพง เกษตรกรร้อยละ 16.00 มีปัญหาเรื่องขามีราคาแพง (ตารางที่ 3)

ขาดความรู้ในการใช้ยา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.67 มีปัญหาเรื่อง การขาดความรู้ในการใช้ยา (ตารางที่ 3)

ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในการเลี้ยงไก่อกระตง

ค่าจ้างแรงงานสูง เกษตรกรมีปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงานสูงคิดเป็นร้อยละ 6.67 (ตารางที่ 3)

ขาดแคลนแรงงาน เกษตรกรร้อยละ 18.67 มีปัญหาเรื่องขาดแคลนแรงงาน (ตารางที่ 3)

แรงงานขาดทักษะในการเลี้ยงไก่อกระตง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 82.67 มีปัญหาเรื่องแรงงานขาดทักษะในการเลี้ยงไก่อกระตง (ตารางที่ 3)

ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินที่ใช้เลี้ยงไก่อกระตง

ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง เกษตรกรร้อยละ 1.33 มีปัญหาเรื่องไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง (ตารางที่ 3)

ค่าเช่าที่ดินราคาแพง เกษตรกรร้อยละ 1.33 มีปัญหาเรื่องค่าเช่าที่ดินราคาแพง (ตารางที่ 3)

พื้นที่เคยเกิดโรคระบาดมาก่อน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.67 มีปัญหาเรื่องพื้นที่เคยเกิดโรคระบาดมาก่อน (ตารางที่ 3)

มีน้ำท่วมขังในบางฤดู เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.67 มีปัญหาน้ำท่วมขังในบางฤดู (ตารางที่ 3)

ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่กระทง

โรงเรือนมีอุณหภูมิสูง เกษตรกรทั้งหมด มีปัญหาเรื่องโรงเรือนมีอุณหภูมิสูง (ตารางที่ 3)

ขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยงดูไก่กระทง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.67 มีปัญหาขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยงดูไก่กระทง (ตารางที่ 3)

วัสดุรองพื้นมีราคาแพง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 89.33 มีปัญหาเรื่องวัสดุรองพื้นราคาแพง (ตารางที่ 3)

ลูกไก่ที่นำมาเลี้ยงมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรร้อยละ 22.67 มีปัญหาลูกไก่ที่นำมาเลี้ยงมีคุณภาพต่ำ (ตารางที่ 3)

ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดไก่กระทง

โรคนิวคาส์เซิล เกษตรกรร้อยละ 20.00 มีปัญหาโรคนิวคาส์เซิล (ตารางที่ 3)

โรคหลอดลมอักเสบ เกษตรกรร้อยละ 4.00 มีปัญหาโรคหลอดลมอักเสบ (ตารางที่ 3)

โรคหวัดเรื้อรัง เกษตรกรทั้งหมดมีปัญหาเรื่องโรคหวัดเรื้อรัง (ตารางที่ 3)

โรคกัมโบโร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.33 มีปัญหาโรคกัมโบโร

ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดไก่กระทง

การถูกเอาเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงหรือพ่อค้าที่มารับซื้อไก่กระทง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.33 ถูกเอาเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงหรือพ่อค้าที่มารับซื้อ (ตารางที่ 3)

ราคาไก่กระทงไม่คงที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 54.67 มีปัญหาราคาไก่กระทงไม่คงที่ (ตารางที่ 3)

ขาดตลาดรับซื้อผลผลิตซาก เกษตรกรเพียงร้อยละ 1.33 มีปัญหาขาดตลาดรับซื้อซาก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระทง

รายการ	จำนวน (N=75) *	ร้อยละ
<u>ปัญหาเกี่ยวกับอาหารไก่กระทง</u>		
<u>อาหารสำเร็จรูปราคาแพง</u>	11	14.66
<u>วัตถุดิบขาดแคลน</u>	5	6.67
<u>อาหารคุณภาพต่ำ</u>	60	80.00
<u>ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขโรคไก่กระทง</u>		
<u>ขาดความรู้ในการใช้ยา</u>	68	90.67
<u>ขาดความรู้ในการใช้ยา</u>	56	74.67
<u>ขาดความรู้ในการใช้ยา</u>	12	16.00

* หมายถึงตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75)*	ร้อยละ
<u>ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในการเลี้ยงไก่กระทง</u>		
<u>ค่าจ้างแรงงานสูง</u>	5	6.67
<u>ขาดแคลนแรงงาน</u>	14	18.67
<u>แรงงานขาดทักษะในการเลี้ยงไก่กระทง</u>	62	82.67
<u>ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินที่ใช้เลี้ยงไก่กระทง</u>		
<u>ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง</u>	1	1.33
<u>ค่าเช่าที่ดินราคาแพง</u>	1	1.33
<u>พื้นที่เคยเกิดโรคระบาดมาก่อน</u>	47	62.67
<u>น้ำท่วมขังในบางฤดู</u>	65	86.67
<u>ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่กระทง</u>		
<u>โรงเรือนมีอุณหภูมิสูง</u>	75	100.00
<u>ขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยงไก่กระทง</u>	47	62.67
<u>วัสดุรองพื้นมีราคาแพง</u>	67	89.33
<u>ลูกไก่ที่นำมาเลี้ยงมาคุณภาพต่ำ</u>	17	22.67
<u>ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดไก่กระทง</u>		
<u>โรคนิวคาสเซิล</u>	15	20.00
<u>โรคหลอดลมอักเสบ</u>	3	4.00
<u>โรคหวัดเรื้อรัง</u>	75	100.00
<u>โรคกัมโบโร</u>	58	77.33

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=75) *	ร้อยละ
<u>ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดไก่กระทง</u>		
<u>การถูกเอาเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงหรือพ่อค้าที่มารับซื้อไก่กระทง</u>	40	53.33
<u>ราคาไก่กระทงไม่คงที่</u>	41	54.67
<u>ขาดตลาดรับซื้อผลผลิตซาก</u>	1	1.33

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระตังในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ. 2535 จากจำนวนประชากรตัวอย่าง 75 ราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิตและการตลาดไก่กระตัง และปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระตัง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 40.55 ปีอยู่ในช่วง 34-40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่งงานแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.60 คน เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิม มีอาชีพหลักคือปลูกพืชและอาชีพรองคือเลี้ยงสัตว์ มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองเฉลี่ย 3.85 ไร่ และใช้แหล่งเงินทุนทั้งของตนเองและกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ รวมกัน

สภาพการผลิตและการตลาดไก่กระตัง

เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่แบบรับจ้างเลี้ยง มีจำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 1.93 โรงเรือนต่อฟาร์ม ขนาดพื้นที่ของโรงเรือนเฉลี่ย 490.27 ตารางเมตร ใช้แรงงานในครอบครัวในการเลี้ยง จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.31 คน ซึ่งลูกไก่จากบริษัท ซี.พี. จำกัด ใช้อาหารสำเร็จรูปอัดเม็ดทั้งหมด มีจำนวนลูกไก่เข้าเลี้ยงวันแรกเฉลี่ย 3,865.33 ตัว ใช้เวลาเลี้ยงเฉลี่ย 47.97 วัน โดยผู้ซื้อจะมารับซื้อถึงฟาร์มในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 17.57 บาท

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระตัง

เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาด้านอาหาร คืออาหารมีคุณภาพต่ำและขาดความรู้ในการใช้ยา แรงงานขาดทักษะในการเลี้ยงไก่กระตัง พื้นที่เลี้ยงไก่เกิดโรคระบาด และมีน้ำท่วมขัง

ในบางฤดู โรงเรือนมีอุณหภูมิสูง ตลอดจนถึงการปนเปื้อนราคาแพง ขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยง ไก่กระทง ปัญหาโรคหวัดเรื้อรังและกัมโบโร นอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านราคาไก่กระทง ไม่คงที่ ชนลงไม่แน่นอน และถูกเอาเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงหรือพ่อค้าที่มารับซื้อไก่อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและยารักษาโรคไก่กระทง เกษตรกรควรได้รับความช่วยเหลือทางด้านคุณภาพอาหารสัตว์และเวชภัณฑ์ที่ใช้ในการรักษาโรค รวมไปถึงปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จากทางรัฐบาล โดยมีการควบคุมให้มีคุณภาพที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่สม่ำเสมอ และควบคุมราคาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้มีราคาเหมาะสม ยุติธรรม โดยให้รัฐบาลมีการตรวจสอบราคาปัจจัยการผลิตในท้องตลาดเป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบจากผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต รวมทั้งตัวเกษตรกรเองจะต้องทำความเข้าใจกับการใช้ยารักษาโรคด้วยตนเองหรือจากหน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชนที่มีการจัดการฝึกอบรม ให้ความรู้และทักษะในการใช้ยาและวัคซีนป้องกันโรคไก่กระทง เพื่อลดการสูญเสียที่เกิดจากโรคระบาดในระหว่างการผลิต เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน
2. ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในการเลี้ยงไก่กระทง ปัญหาที่เกิดจากแรงงานส่วนใหญ่เกิดจากแรงงานขาดทักษะในการเลี้ยงไก่กระทง ทำให้ผลตอบแทนที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่กระทง ทางรัฐบาลควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะความรู้ในการเลี้ยงไก่ที่ถูกต้อง เช่น ในด้านการจัดการ การสุขาภิบาล เป็นต้น ทำให้เกษตรกรเกิดความรู้ มีความเชื่อมั่นที่จะประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่กระทง
3. ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดไก่กระทง เกษตรกรควรมีการระมัดระวังหรือความสนใจในการเลี้ยงดู และการจัดการในเรื่องสุขาภิบาลฟาร์ม เช่น พื้นคอกแฉะ เป็นสาเหตุให้เกิดการหมักหมมของเชื้อโรค ก่อให้เกิดการติดเชื้อโรคได้ง่ายขึ้น การป้องกันโรคระบาดโดยการให้วัคซีนป้องกันโรคหรือการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อโรคในโรงเรือนที่ถูกต้อง ก่อนจะนำลูกไก่เข้าเลี้ยง การปฏิบัติดังนี้ ก็จะช่วยลดการเกิดโรคระบาดได้

4. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตไก่กระทงและเพื่อการต่อรองราคาจ้างเลี้ยงจากผู้จ้างเลี้ยง หรือราคาขายผลผลิตจากพ่อค้าที่มารับซื้อผลผลิต เพื่อไม่ให้เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาการขาดทุน จนทำให้ต้องเลิกอาชีพการผลิตไก่กระทงไป

5. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรือนและที่ดินที่ใช้ในการเลี้ยงไก่กระทง เกษตรกรเองควรมีการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงเรือนให้เหมาะสม เช่น มีการคมนาคมสะดวก มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี มีไฟฟ้าใช้ ไม่มีน้ำท่วมขัง พื้นที่ไม่เคยเกิดโรคระบาดมาก่อน เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้จะช่วยลดการเกิดปัญหาเกี่ยวกับโรงเรือนและที่ดินที่ใช้ในการเลี้ยงไก่กระทงที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ พูนสุข. 2535. "อาการภูมิคุ้มโรคบกพร่องในไก่". วารสารสาส์นไก่และการเกษตร.
ฉบับที่ 40 ปีที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม 2535 : น. 43-48.

ชวนิศนดากร วรารณ ม.ร.ว.และคณะ. 2528. การเลี้ยงไก่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
พิมพ์ที่สมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย : กรุงเทพมหานคร.

ดวงวรรณ ศรีพงษ์. 2525. รายงานการศึกษาวิเคราะห์ผลงานวิจัยอาหารสัตว์ปีก พ.ศ. 2517-
2524 . กองวิเคราะห์โครงการและประเมินผล, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งประเทศไทย,
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน .

วิวัฒน์ สงกรานต์. 2535. "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของไก่". วารสารสาส์นไก่และ
การเกษตร. ฉบับที่ 40 ประจำเดือนพฤษภาคม 2535 : น. 21-24

สุวรรณ เกษตรสุวรรณ. 2519. การเลี้ยงไก่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

สุวิทย์ เทียรทอง. 2530. หลักการเลี้ยงสัตว์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พิมพ์ที่ โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์
: กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี. 2535. แนวทางพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอของอำเภอวิหารแดง
จังหวัดสระบุรี. สระบุรี. (โรเนียว).

อุดมศักดิ์ ทั้งทอง. 2533. ผลงานทางด้านปศุสัตว์ของ รมช. อุดมศักดิ์ ทั้งทอง ปี พ.ศ. 2532-2534.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลทั่วไปของอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี*

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอวิหารแดง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 135,110 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 85,258 ไร่หรือประมาณร้อยละ 63.10 ของพื้นที่ทั้งหมด

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

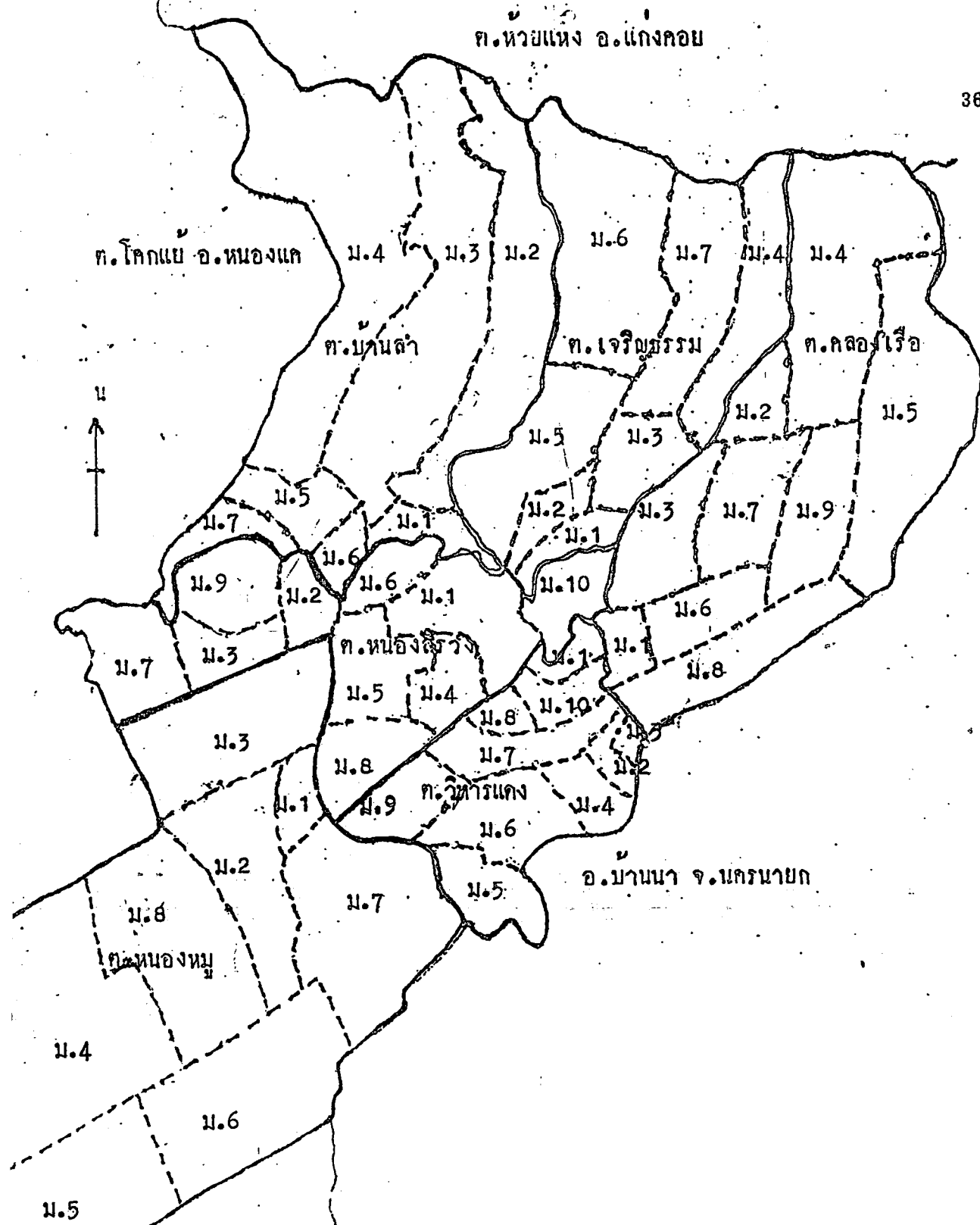
การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอวิหารแดงแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบลคือ

1. ตำบลบ้านลำ มี 7 หมู่บ้าน
2. ตำบลเจริญธรรม มี 7 หมู่บ้าน
3. ตำบลคลองเรือ มี 9 หมู่บ้าน
4. ตำบลหนองสว่าง มี 10 หมู่บ้าน
5. ตำบลวิหารแดง มี 10 หมู่บ้าน
6. ตำบลหนองหมู มี 8 หมู่บ้าน

การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมของอำเภอวิหารแดง ประกอบด้วยทางลาดยาง ลูกรังและทางดิน ซึ่งเป็นเส้นทางที่ราษฎรในท้องที่ใช้ติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัดและขนส่งสินค้า การเกษตรต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ คือ

*ที่มา : (สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี, 2535)

อ.หนองเสือ

จ.ปทุมธานี

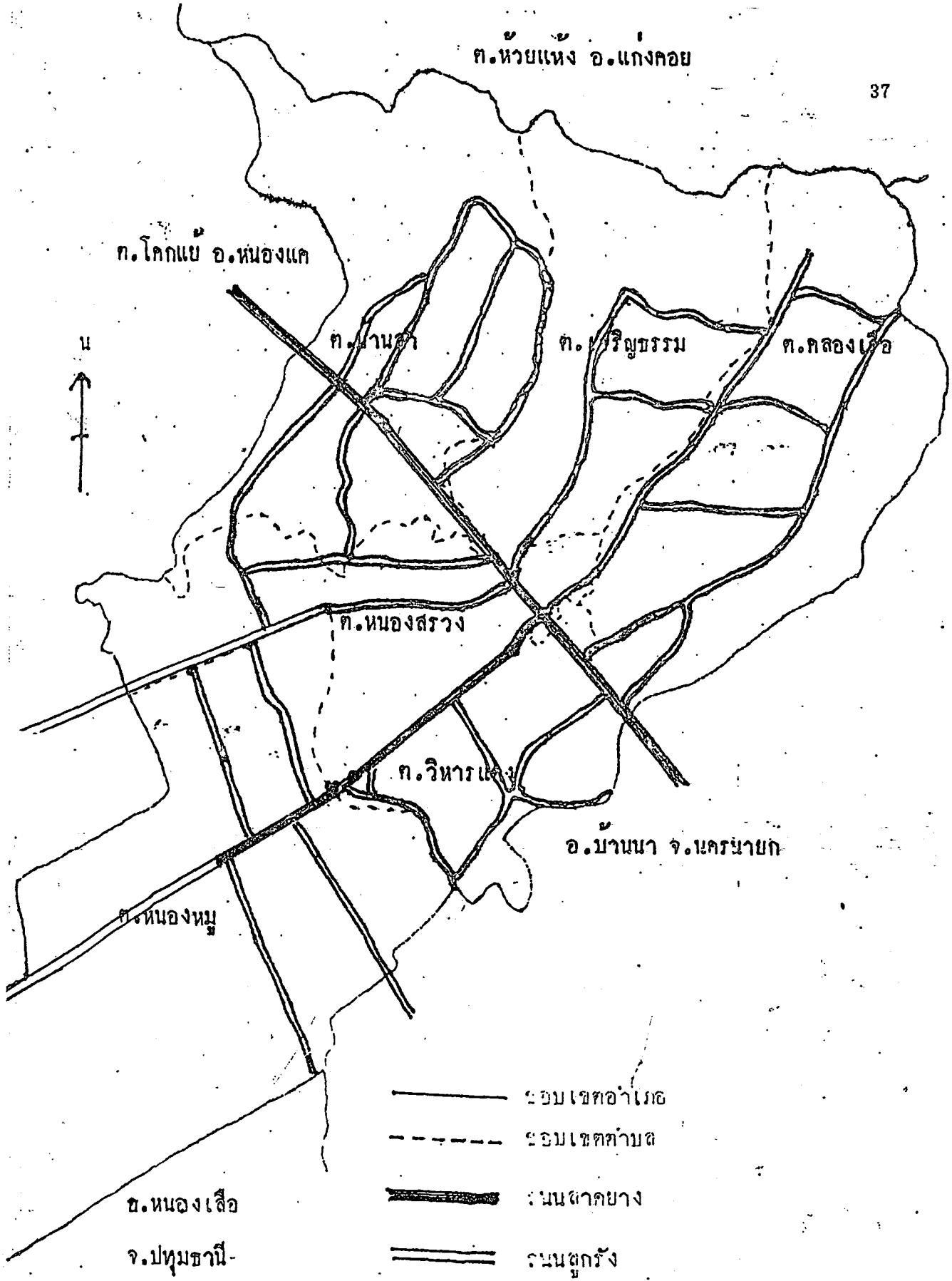
— ขอบเขตตำบล

- - - ขอบเขตหมู่บ้าน

ภาพที่ 1 ขอบเขตอำเภอวิหารแดง

หมายเหตุ : มาตรฐาน 1:100,000

ที่มา : (แผนที่สำนักผังเมือง, 2535)

ภาพที่ 2 เส้นทางการคมนาคมของอำเภอวิหารแดง

หมายเหตุ : มาตรฐาน 1:100,000

ที่มา : (แผนที่สำนักผังเมือง, 2535)

ถนนลาดยาง ในอำเภอวิหารแดงจะมีอยู่ด้วยกัน 2 สายคือ

1. ถนนสุวรรณศร สายนี้จะผ่านตอนกลางของอำเภอวิหารแดง โดยตัดจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นถนนสายเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งสามารถติดต่อกับจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และเข้าสู่ตัวจังหวัดสระบุรี ถึงกรุงเทพฯ โดยเชื่อมกับถนนพหลโยธินที่อำเภอหนองแค สามารถเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวก

2. ถนนเศรษฐกิจ เป็นถนนที่เชื่อมจากถนนสุวรรณศร สู่ตำบลหนองหมูระยะทาง 7 กิโลเมตร ซึ่งถนนสายนี้จะแบ่งเขตตำบลคือตำบลวิหารแดง และตำบลหนองสว่าง

ถนนลูกรัง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นถนนในหมู่บ้าน ในตำบลซึ่งใช้ติดต่อกันภายในหมู่บ้าน ในตำบล สภาพค่อนข้างใช้ได้ตลอดปี ในการเดินทางและขนส่งสินค้าการเกษตรต่าง ๆ

ถนนดิน มีค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัว หรือมีการขยายถนนเพราะการเพิ่มของประชากร การเพิ่มที่อยู่อาศัย ถนนดินเหล่านี้ต่อไปต้องมีการพัฒนาให้สามารถใช้การได้ตลอดปี เพื่อสะดวกในการเดินทาง การขนส่งต่าง ๆ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของอำเภอวิหารแดง มีลักษณะเป็นภูเขา ที่ราบเชิงเขา ที่ราบและที่ราบลุ่ม ซึ่งสภาพภูมิประเทศดังกล่าวแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ภูเขา เป็นป่าไม้อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอวิหารแดง ติดเขตอำเภอแก่งคอย และอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด เขตภูเขาไม่มีการจัดทำกิจกรรมทางการเกษตร

2. เขตที่ราบเชิงเขา เป็นเขตที่มีการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง มันเทศ นอกจากนี้ยังมีการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น อ้อยเคี้ยว และเลี้ยงสัตว์ เช่น วัวนม กระจับปี่ อื่น ๆ ได้แก่ การทำสุสาน การทำบ่อลูกรัง

3. เขตที่ราบ อยู่ตอนกลางของอำเภอวิหารแดงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นเขตที่มีการทำนาปี ปลูกพืชฤดูแล้ง อ้อยเคี้ยว ไม้ผล ไม้ยืนต้น การเพาะเห็ดฟาง และเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ได้แก่ วัวนม ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุกร เป็นต้น

4. ที่ราบลุ่ม จะอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอวิหารแดง เป็นเขตที่มีการทำสวนผลไม้ ได้แก่ สวนส้มเขียวหวาน สวนมะม่วง ทำนาปี นาปรัง ทำประมง พื้นที่ส่วนใหญ่ทำมาตั้งแต่

การประกอบอาชีพ

ราษฎรในอำเภอวิหารแดง มากกว่าร้อยละ 58 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ร้อยละ 10 เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 15 อาชีพรับจ้างและร้อยละ 18 ประกอบอาชีพอื่น เช่นค้าขาย รับราชการ ราษฎรได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม การประกอบอาชีพของราษฎรพอแบ่งได้ดังนี้

1. อาชีพหลักของราษฎรในอำเภอวิหารแดง ได้แก่ การทำนา ปลูกพืชไร่ ปลูกไม้ผล และเลี้ยงสัตว์

2. อาชีพรอง เป็นอาชีพเสริมช่วยเพิ่มรายได้ ได้แก่ การเพาะเห็ดฟาง การปลูกพืชผักฤดูแล้ง การเลี้ยงไก่เนื้อรับจ้าง การรับจ้างหลังจากการเก็บเกี่ยว ฯลฯ

การปกครองและประชากร

ประชากรในอำเภอวิหารแดง รวมทั้งสิ้นประมาณ 31,531 คน แบ่งเป็นชาย 15,543 คน (ร้อยละ 49.30) หญิง 15,988 คน (ร้อยละ 50.70) มีจำนวนครัวเรือน 6,199 ครัวเรือน ขนาดของสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 5 คน โดยจำแนกรายละเอียดเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรในอำเภอวิหารแดงแยกตามตำบล

(หน่วย: คน)

ตำบล	ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำบลหนองสว่าง	6,073	19.26
2. ตำบลบ้านลำ	5,208	16.52
3. ตำบลวิหารแดง	5,313	16.85
4. ตำบลหนองหมู	3,784	12.00
5. ตำบลคลองเรือ	5,874	18.63
6. ตำบลเจริญธรรม	5,229	16.74
รวม	31,531	100.00

ศาสนา

ประชากรอำเภอวิหารแดงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99.55 และ
อีกร้อยละ 0.45 นับถือศาสนาอิสลาม

- มีวัดพุทธศาสนา 26 วัด เป็นวัดธรรมยุต 1 แห่ง และวัดมหานิกาย 25 แห่ง
- ศาลเจ้า 2 แห่ง
- มัสยิด 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลหนองหมู
- สุสาน 6 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตตำบลบ้านลำ และตำบลคลองเรือ

สาธารณสุข

ภายในอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีบริการด้านสาธารณสุขให้แก่ประชาชน ดังนี้

- โรงพยาบาลชุมชน 1 แห่ง มี 10 เตียง แพทย์ประจำ 2 คน
- สถานีอนามัย จำนวน 6 แห่ง
- คลินิก 3 แห่ง
- ร้านขายยาประเภท ก. และ ข. รวม 14 ร้าน

การอุตสาหกรรม

ภายในอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานราษฎรในอำเภอ แบ่งแยกได้ดังนี้

- โรงสี จำนวน 8 โรง
- โรงงานทำถุงมือ 1 แห่ง

แรงงาน

แรงงานในอำเภอวิหารแดงพอแบ่งได้ ดังนี้

- วัยแรงงาน ร้อยละ 54.80
- วัยเด็ก ร้อยละ 26.36
- วัยชรา ร้อยละ 18.84

จะเห็นว่าวัยแรงงานของอำเภอวิหารแดงมีถึงร้อยละ 54.80 ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร รองลงมาคือรับจ้างทางการเกษตรและทำงานในโรงงาน

แรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน

แรงงานในครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตรประมาณร้อยละ 70 และรับจ้างสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินประมาณร้อยละ 30 ส่วนใหญ่แรงงานในท้องถิ่นโดยการจ้างเหมาหรือจ้างรายวัน อัตราค่าจ้างเฉลี่ย 45-60 บาท/คน/วัน ส่วนงานเหมาราคาก็แล้วแต่ชนิดของงาน เช่นเก็บเกี่ยวข้าว อัตราไร่ละ 100-150 บาท เนื่องจากอำเภอวิหารแดงอยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงมีแรงงานส่วนหนึ่งที่เป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม การบริการค้าขายรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 15 โดยมีแรงงานบางส่วนไปทำงานนอกตำบล ได้แก่ อำเภอหนองแค อำเภอเมือง อำเภอแก่งคอย ตลอดจนกรุงเทพมหานคร สำหรับแรงงานอีกประมาณร้อยละ 5 เป็นแรงงานที่มีการว่างงานแบบซ่อนเร้น ได้แก่ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับต่าง ๆ

การศึกษา

อำเภอวิหารแดง มีสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 25 แห่ง ตั้งอยู่ในทุกตำบลของอำเภอวิหารแดง
2. ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประเท็สวิทยาทาน ตั้งอยู่ในตำบลหนองสรวง เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ สอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนเอกชนอีก 1 แห่งเป็นโรงเรียนระดับอนุบาล ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาล

สาธารณูปโภค

1. การชลประทาน มีพื้นที่ชลประทานอยู่ในเขตตำบลหนองหมุ หนองสว่างและตำบลบ้านลำบางส่วน รับผิดชอบน้ำจากคลองป่าสักใต้ คลองหกวาสายบน และคลองสามสิบสาม ซึ่งแยกมาจากคลองระพีพัฒน์ แยกใต้เขตอำเภอหนองแค
2. การระบายน้ำ ถนนบางส่วนยังไม่มีที่ระบายน้ำเพียงพอ ทำให้มีน้ำขังและกัดเซาะคันทางน้ำให้เสียหายเร็วกว่ากำหนด
3. การไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอวิหารแดง แต่ปัจจุบันยังไม่มีไฟฟ้าใช้ไม่ครบทุกหลังคาเรือน คราวเรือนที่ขาดไฟฟ้าส่วนใหญ่เนื่องมาจากอยู่ไกลคู้สายและขาดเงินสมทบ
4. การปะปา ปัจจุบันการปะปากำลังดำเนินการก่อสร้างที่หมู่ที่ 1 ตำบลหนองสว่าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
5. การโทรศัพท์ ปัจจุบันได้มีการขยายหมายเลขโทรศัพท์ส่วนตัวในอำเภอวิหารแดง สำหรับโทรศัพท์สาธารณะปัจจุบันมี 3 แห่ง ชนิดหยอดเหรียญ
6. การสื่อสารอื่น ๆ มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง วิทยุสื่อสารของกรมตำรวจ และกรมการปกครองใช้ติดต่อราชการในพื้นที่

โครงสร้างหมู่บ้าน

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนในเขตอำเภอวิหารแดง มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนแบบตั้งคมนาบต ส่วนใหญ่จะกระจุกกระจายอยู่ทั่วไปตามหัวไร่ปลายนาของตน ตลอดจนมีการกระจุกตัวกระจายอยู่ทั่วไปตามสองฝั่งแม่น้ำลำคลองและเส้นทางคมนาคม

สถานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

1. กลุ่มเกษตรกร อำเภอวิหารแดง มีกลุ่มเกษตรกรทำนา จำนวน 5 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 524 คน โดยแยกเป็นตำบลต่าง ๆ ดังนี้

1. ตำบลหนองหมู สมาชิก 115 คน
2. ตำบลหนองสรวง สมาชิก 122 คน
3. ตำบลบ้านลำ สมาชิก 88 คน
4. ตำบลวิหารแดง สมาชิก 132 คน
5. ตำบลคลองเรือ สมาชิก 67 คน

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอวิหารแดงมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 6 กลุ่มจำนวนสมาชิก 98 คนโดยแยกเป็นตำบลดังนี้

1. กลุ่มแม่บ้านห้วยกรวดพัฒนา สมาชิก 15 คน
2. กลุ่มแม่บ้านป่ายางพัฒนา สมาชิก 18 คน
3. กลุ่มแม่บ้านบ้านอ้อพัฒนา สมาชิก 10 คน
4. กลุ่มแม่บ้านเกาะเชิงหวาย สมาชิก 25 คน
5. กลุ่มแม่บ้านแผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง สมาชิก 15 คน
6. กลุ่มแม่บ้านหนองช้างเหล็ก สมาชิก 15 คน

3. กลุ่มยุวเกษตรกร ในอำเภอวิหารแดง มีการจัดตั้งดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม สมาชิก 42 คน โดยแยกเป็นตำบลดังนี้

1. กลุ่มยุวเขาแก้วสามัคคี สมาชิก 15 คน
2. กลุ่มยุวหนองฟ้าเลื่อน สมาชิก 12 คน
3. กลุ่มยุวหนองตาบุญพัฒนา สมาชิก 15 คน

4. ศูนย์เกษตรประจำตำบล อำเภอวิหารแดงได้คัดเลือกจัดทำศูนย์เกษตรประจำตำบลขึ้น จำนวน 6 ศูนย์ สถานที่จัดตั้งในตำบลต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์เกษตรประจำตำบลบ้านลำ
2. ศูนย์เกษตรประจำตำบลคลองเรือ
3. ศูนย์เกษตรประจำตำบลเจริญธรรม
4. ศูนย์เกษตรประจำตำบลหนองสว่าง
5. ศูนย์เกษตรประจำตำบลวิหารแดง
6. ศูนย์เกษตรประจำตำบลหนองหมู

5. อื่น ๆ ได้แก่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร เช่น ปศุสัตว์อำเภอ อสค. สหกรณ์อำเภอ ชกส. ฯลฯ

การถือครองที่ดิน

1. พื้นที่ถือครองการเกษตร อำเภอวิหารแดง มีพื้นที่ทั้งหมด 135,110 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 87,651 ไร่ ที่เหลือเป็นที่อยู่อาศัย ที่เลี้ยงสัตว์และที่สาธารณประโยชน์ โดยจำแนกพื้นที่การเกษตรออกได้ดังนี้

ตารางที่ 5 พื้นที่การเกษตรจำแนกตามตำบล

(หน่วย:ไร่)

ตำบล	พื้นที่ถือครอง ของตำบล	ที่นา	พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก	รวม
1.หนองหมู	35,350	9,672	-	13,200	26	22,898
2.บ้านลำ	25,213	11,309	350	420	10	12,089
3.คลองเรือ	21,690	11,841	2,312	129	228	12,198
4.วิหารแดง	18,724	17,737	-	263	-	18,000
5.หนองสว่าง	16,849	10,660	-	270	20	10,950
6.เจริญธรรม	18,284	11,325	1,223	106	85	11,516
รวม	135,110	72,554	3,885	14,388	369	87,651

2. กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน พื้นที่ถือครองของเกษตรกรในอำเภอวิหารแดง แบ่งออกเป็นรายครัวเรือนตามตำบลต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินแยกตามรายตำบล

(หน่วย:ไร่)

การถือครอง	หนองสว่าง	หนองหมู	เจริญธรรม	บ้านลำ	คลองเรือ	วิหารแดง	รวม
พื้นที่ของตนเอง	152	192	78	554	206	240	1,422
ตนเอง+เช่าเพิ่ม	72	24	85	162	168	85	596
เช่าทั้งหมด	84	123	331	129	228	135	1,030
						รวม	3,048

ลักษณะการเลี้ยงสัตว์แบบระบบฟาร์ม

การเลี้ยงสัตว์ของอำเภอวิหารแดง ได้แก่ การเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ไข่ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม โดยมีศูนย์รับซื้อน้ำนมขององค์การส่งเสริมโคนมแห่งประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตอำเภอวิหารแดง แล้วยังมีการเลี้ยงสุกรแบบระบบการทำฟาร์ม ส่วนการเลี้ยงภายในครัวเรือนเป็นการเลี้ยงเพื่อเสริมรายได้ เช่นการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ด เป็นต้น

ด้านการประมง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน ในตำบลหนองหมุ ตำบลหนองสรวง และตำบลบ้านลำ ได้แก่การเลี้ยงปลาตก ปลาตะเพียน ปลาสวาย และการเลี้ยงกุ้ง นอกจากนี้ยังมีการประมงในแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่สำคัญของอำเภอ

สภาพทางเศรษฐกิจ

ราษฎรในอำเภอวิหารแดง ร้อยละ 55.42 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ปลูกพืชผัก ร้อยละ 9.99 เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ไก่ วัว และหมู ร้อยละ 16.33 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 4.43 ประกอบอาชีพค้าขายส่วนใหญ่อยู่ในเขตสุขาภิบาล และร้อยละ 13.83 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับราชการ การทำงานในโรงงานนอกอำเภอ เป็นต้น

รายได้เฉลี่ยของราษฎรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณ 45,000 บาท/ปี/ครัวเรือน อาชีพรับจ้างประมาณ 12,000 บาท/ปี/ครัวเรือน เลี้ยงสัตว์ 40,000 บาท/ปี/ครัวเรือน ค้าขายประมาณ 80,000 บาท/ปี/ครัวเรือน

แหล่งเงินทุน

ราษฎรในอำเภอวิหารแดง มีการใช้แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ โดยใช้ทุนของตนเองประมาณร้อยละ 10 ที่เหลืออีกร้อยละ 90 ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ดังนี้

-ประเภทที่ทำกิจกรรมขนาดเล็ก คือราษฎรที่ประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชผัก เพาะเห็ดฟาง หรือกิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนได้เร็ว จะใช้แหล่งเงินทุนจาก ชกส. สหกรณ์การเกษตร และพ่อค้าในท้องถิ่น

- ประเภทที่ทำกิจกรรมเป็นระบบใหญ่หรือระบบฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ วิจารณ์ วิจารณ์ การทำสวนผลไม้ ใช้เงินทุนสูงจะใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์

สถาบันและองค์กรทางสังคม

ในเขตสุขภาพตำบลบ้านลำ เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอวิหารแดง สถานีตำรวจประจำอำเภอ สำนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ชุมสายโทรศัพท์ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ตลอดจนหน่วยงานของส่วนราชการต่าง ๆ

กลุ่มของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญของอำเภอวิหารแดง ประกอบด้วย กลุ่มสถาบันเกษตรกรมีจำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6 กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร 3 กลุ่ม และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 35 กลุ่ม

กลุ่มของหน่วยงานอื่นที่มีบทบาทต่อสังคม ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมเลี้ยงโคนม กลุ่มผู้เลี้ยงสุกร

กลุ่มหรือสถาบันที่ไม่เป็นทางการที่สำคัญได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มส่งเสริมกีฬา กลุ่มฝึกอบรมครูวิหารแดง ชมรมสหกรณ์กัก ชมรมบรรเทาสาธารณภัย

การสนับสนุนจากภายนอก

การสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของอำเภอวิหารแดง มีทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องพอแยกหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ระดับตำบลจัดทำโครงการส่งเสริม สาขิต ให้คำแนะนำการผลิตพืชโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรให้สูงขึ้น มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด
- กรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดนครนายก จัดสรรโครงการปรับปรุงดิน และโครงการปรับปรุงดินเปรี้ยว การทำปุ๋ยหมัก โดยจัดวิชาการ ฝึกอบรมเกษตรกรจัดทำแปลงสาขิต ฯลฯ
- กรมชลประทาน ได้แก่โครงการชลประทานป่าสักใต้ และโครงการรังสิตเหนือจ่ายน้ำจากคลองชลประทานสู่พื้นที่การเกษตรในตำบลหนองหมู หนองสว่าง และบ้านลำเพื่อใช้ในส่วนส้มเขียวหวาน ไม้ผลต่าง ๆ ข้าว และการประมง
- กรมปศุสัตว์ ได้แก่ ปศุสัตว์อำเภอ รวมถึง อสค. ของอำเภอวิหารแดง ให้บริการในการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การผสมเทียม การป้องกันโรค และรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร เช่น น้านม ฯลฯ
- กรมพัฒนาชุมชน ได้แก่สำนักงานพัฒนาชุมชน พัฒนาการ ดำเนินงานการรวมการพัฒนาอาชีพ พัฒนาในด้านต่าง ๆ การออมทรัพย์ จัดทำแผนพัฒนา
- กรมสามัญศึกษา ได้แก่ กรมสามัญศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ ให้ความรู้แก่เยาวชนให้อ่านออกเขียนได้
- กรมอนามัย ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัยต่าง ๆ บริการสุขภาพอนามัยของประชาชน การควบคุมโรค ป้องกันโรค โภชนาการต่าง ๆ การคุมกำเนิด ฯลฯ
- กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ สภาตำบล บริหารด้านต่าง ๆ ของระดับท้องถิ่น พัฒนาหมู่บ้านด้วยงบประมาณของรัฐบาล ติดตามสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

- อื่น ๆ ได้แก่ สถาบันและองค์กรเอกชน สนับสนุนกำลังกาช ทรัพยากร เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสถาบันเกษตรกร

1. กลุ่มเกษตรกร

- สมาชิกมีหนี้สินผูกพันกับกลุ่ม
- ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- ขาดความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของการรวมกลุ่ม
- คณะกรรมการกลุ่มขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- สมาชิกแม่บ้านเกษตรกร มีกิจกรรมอยู่แล้ว จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
- ความต้องการของสมาชิกไม่ตรงกัน
- ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาจำหน่ายไม่ได้มาตรฐานเพราะขาดอุปกรณ์ในการผลิต

3. กลุ่มชิวเกษตรกร

- สมาชิกชิวเกษตรกรไปทำงานนอกตำบลไม่มีเวลาให้กลุ่ม
- ขาดความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของกลุ่ม
- ดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกเกิดความล้งเลใจ

4. กลุ่มเรียนรู้

- สมาชิกรวมตัวกันเฉพาะถึงฤดูกาลผลิตเท่านั้น
- การดำเนินการของกลุ่มไม่ค่อยต่อเนื่อง
- ขาดวิสัยทัศน์สนับสนุนการจัดทำกิจกรรม
- ขาดการสนับสนุนหรือการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการผลิตไก่กระทงในพื้นที่อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในปี พ.ศ. 2535

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อฟาร์ม.....เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. อายุ.....ปี

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ไม่ได้เรียนหนังสือ

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

() อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

() ปริญญาตรี

() อื่น ๆ (ระบุ).....

3. สถานภาพการสมรส

() โสด

() หม้าย

() แต่งงานอยู่ด้วยกัน

() แต่งงานแยกกันอยู่

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด รวมผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย.....คน

5. ภูมิลำเนาของเกษตรกร

() อยู่ในพื้นที่ดั้งเดิม

() ย้ายมาจากที่อื่น (ระบุ).....

6. อาชีพหลัก (อาชีพที่ใช้เวลาในการทำงานมากที่สุด)

- () เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....
- () ปลูกพืช (ระบุ).....
- () รับราชการ
- () ค้าขาย
- () รับจ้าง
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

7. อาชีพรอง (อาชีพที่ใช้เวลาทำงานรองมาจากอาชีพหลัก)

- () เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....
- () ปลูกพืช (ระบุ).....
- () รับราชการ
- () ค้าขาย
- () รับจ้าง
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ขนาดของการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเลี้ยงไก่กระตังมีจำนวน.....ไร่

- () เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง.....ไร่
- () เข้าจากบุคคลอื่น.....ไร่

9. เงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่กระตัง ได้มาจาก

- () กู้จากแหล่งเงินทุน () เงินทุนของตนเอง
- () ทั้ง 2 แหล่งรวมกัน () อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการผลิตและการตลาดไก่กระตัง

1. ท่านเลี้ยงไก่กระตังประเภท

- () ประกันราคา () อีสระ
- () รับจ้างเลี้ยง () กลุ่มบุคคล

2. ฟาร์มของท่านมีโรงเรือนเลี้ยงไก่ จำนวน.....โรงเรือน

มีขนาดโรงเรือนละ.....ตารางเมตร

3. แรงงานที่ท่านใช้ในการเลี้ยงไก่กระตัง
- () แรงงานภายในครอบครัว () แรงงานจ้าง
- () แรงงานทั้ง 2 ประเภทรวมกัน
4. แรงงานจ้างในฟาร์มของท่านมีจำนวน.....คน
5. ลูกไก่ที่ท่านนำมาเลี้ยงซื้อมาจาก.....
6. อาหารที่ท่านนำมาเลี้ยงไก่กระตังเป็นแบบ
- () อาหารสำเร็จรูปอัดเม็ด
- () อาหารที่ท่านนำวัตถุดิบมาผสมเป็นอาหารเอง
7. ลูกไก่ที่ท่านนำเข้ามาเลี้ยงในวันแรก มีจำนวน.....ตัวต่อเล้า (โรงเรือน)
8. ในการเลี้ยงไก่กระตังจนกระทั่งจำหน่ายใช้เวลา.....วัน
9. การขนส่งไก่ให้กับผู้รับซื้อท่านจะใช้วิธี
- () ท่านขนส่งไปให้ () ผู้สั่งซื้อมารับซื้อถึงฟาร์ม
- () ทั้ง 2 วิธี
10. ไก่กระตังที่ท่านขายได้ ราคา กิโลกรัมละ.....บาท

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเลี้ยงไก่กระตัง

สภาพปัญหา

1. ปัญหาที่เกิดจากอาหารไก่กระตัง
- () อาหารสำเร็จรูปราคาแพง
- () วัตถุดิบที่ใช้ประกอบสูตรอาหารสัตว์ขาดแคลนและราคาแพง
- () อาหารที่ใช้มีคุณภาพต่ำ
- () อื่น ๆ (ระบุ).....
2. ปัญหาเกี่ยวกับยารักษาโรคในฟาร์มของท่าน
- () ยารักษาโรคสัตว์มีคุณภาพต่ำ
- () ยารักษาโรคสัตว์มีราคาแพง
- () ขาดความรู้ในการใช้ยารักษาโรคสัตว์
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในฟาร์มของท่าน

- () ค่าจ้างแรงงานสูง
- () ขาดแคลนแรงงาน
- () คนงานขาดทักษะในการเลี้ยงดูไก่ที่ถูกต้อง
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่หรือที่ดินในการเลี้ยงไก่กระตัง

- () ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง
- () ค่าเช่าที่ดินแพง
- () พื้นที่เลี้ยงไก่เคยเกิดโรคระบาด
- () มีน้ำท่วมขังในบางฤดู
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ปัญหาเรื่องการจัดการโรงเรือน

- () ภายในโรงเรือนมีอุณหภูมิสูง
- () รางน้ำรางอาหารไม่เพียงพอกับจำนวนไก่
- () ขาดแคลนน้ำใช้ในการเลี้ยงดู
- () วัสดุรองพื้นหาซยาก มีราคาแพง
- () ลูกไก่ที่นำมาเลี้ยงมีคุณภาพต่ำ

6. ปัญหาเรื่องโรคระบาด

- () โรคนิวคาสเซิล
- () โรคหวัดเรื้อรัง
- () โรคหลอดลมอักเสบ
- () โรคกัมโบโร
- () โรคอหิวาต์ไก่

7. ปัญหาทางการตลาด

- () ขนส่งไม่สะดวก และค่าขนส่งมีราคาแพง
- () ถูกเอาเปรียบเปรียบจากผู้จ้างเลี้ยงหรือพ่อค้าที่มารับซื้อ
- () ราคาไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงตลอด ขึ้นลงไม่แน่นอน
- () หาดตลาดรับซื้อฮาก
- () อื่น ๆ (ระบุ).....

